

عنوان مقاله:

خاستگاه شناختی، طبقه بندی و تحلیل نقش های شیرسر بناهای قاجاری گرگان

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات هنر اسلامی، دوره 15، شماره 33 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

محبوبه بطیار - کارشناسی ارشد پژوهش هنر، هنرآموز آموزش و پرورش شهرستان گرگان - گروه پژوهش هنر، واحد علی آبادکتول، دانشگاه آزاد اسلامی علی آبادکتول، ایران

غلامرضا حسنی - عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آبادکتول - گروه پژوهش هنر، واحد علی آبادکتول، دانشگاه آزاد اسلامی علی آبادکتول، ایران

خلاصه مقاله:

گرگان (استرآباد)، منطقه ای که خاستگاه طایفه قاجار بوده و بناهایی ارزشمند از این دوره را در خود به یادگار دارد. یکی از هنرهای به جای مانده در تعدادی از این بناها، نقاشی های شیرسر است که همچون کتابی مصور در عرصه انعکاس تفکرات گذشته خودنمایی می کنند. نقش هایی گوناگون با مضامینی غیرمذهبی که گنجینه ایی از هنرهای عامیانه و بومی هستند. اگرچه از کیفیت بصری و هنری بالایی برخوردار نیستند، لیکن در مطالعه فضای فرهنگی حاکم بر زندگی ساکنان استرآباد در عهد قاجار بسیار مفید به نظر می آیند. مقاله حاضر که به روش میدانی در پنج بنا انجام شده، بر این مسیله تاکید میوزد تا ضمن بررسی عوامل فرهنگی و اجتماعی موثر در شکل گیری این نگاره ها، بهشناسایی و تحلیل مفاهیم انواع نقش های استفاده شده بر سطح شیرسرها بپردازد. نتیجه بدست آمده از پژوهش نشان داد که تزیینات این بناها با مولفه های فرهنگی، اعتقادی، منزلت اجتماعی، شیوه معیشت و قدرت اقتصادی ساکنان شبستگی تام داشته اند؛ دیگر اینکه به سبب به تصویر در آمدن نمادهایی چون الهه گان، حیوانات اساطیری و نباتات که در اغلب موارد مرتبط با باران، بارانزایی، برکت و حاصلخیزی هستند، به رابطه معنادار این آثار با عملکرد شیرسرها زیرسقف نیز پی می بریم.

کلمات کلیدی:

نقش مایه، شیر سر، بناهای قاجاری، استرآباد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1004845>

